

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

TIDEVARVET

N:r 8: 1930

Vår ledande artikel Rätten till arbete, är skriven med anledning av den socialdemokratiska motionen om arbetslöshetens avhjäljande genom anordnande av produktiva arbeten.

*

Det till lagrådet remitterade förslaget till Vanartslag behandlas under rubriken Lösdrivarlagen i nya kläder.

*

Sigrid Undsets bok, Gymnadenia, anmäles av E. W.

*

»Ingen börda är tyngre än livets tomhet» — till Slummens 40-årsdag.

*

Ett gammalt vårdshus av E. B. G.

Vad har hänt?

Professorskan Ann Margret Holmgrens 80-årsdag firades den 16 med en mottagning i Grand Hotels festvåning, där en ståtlig och varmhjärtad hyllning kom henne till del från talrikt församlade vänner. Genom ordf. i Svenska Kvinnors Medborgarförbund, fröken Ingeborg Walin överlämnades — bland många andra gåvor och utmärkelser — de svenska kvinnornas gåva, en silverplakett, utförd av Carl Eldh.

Det märkliga med denna 80-årsfest var samfällheten i hyllningarna från alla läger. Ingen grupp, förening eller meningsriktning sökte lägga beslag på en hjälte för egen del utan att unna henne åt andra, så som alltför ofta sker med föregångsmänniskorna. Ingen drog sig heller undan såsom oangående. Från höger till vänster riktades ett ärligt tack till fru Holmgren. Detta må vara den värmande och enande personlighetens största erkännande.

*

I ett uppmärksammat tal i Stockholms Köpmansklubb har professor Gustav Cassel talat rent ut ifråga om den protektionistiska regeringspolitiken. Med början i en otimlig ersättning åt sparbanksinsättare på skattebetalarnas bekostnad har regeringen sedan bjudit ut statshjälp till höger och vänster, till olika näringar och enstaka produktionsgrenar inom samma näring, till sockerbeter, vete och skog. Samtidigt som man förkunnar att jordbruket inte kan betala sig, befordras kapitaltillförseln just till jordbruket. Samtidigt som vete-marknaden är fylld, vill man ytterligare stödja veteproduktionen.

Denna understödspolitik kommer hela folket att vilja lita till statshjälp och i oändlighet höja sina fordringar. Den medför ett snedvidande av samhällsekonomien genom sitt ingripande i den fria prisbildningen.

Professor Cassels tal har blivit föremål för många kommentarer. Vänsterpressen triumferar. Högerpressen möter dess glädje med en uppmaning att först göra rent hus både med socialpolitik och fackföreningsmonopol innan den jublar.

Ett är dock säkert. Professor Cassels tal var ett ord i sinom tid.

Veckovakten.

Lösdrivarlagen i nya kläder

Av ADA NILSSON

Till lagrådet överlämnades av Kungl. Maj:t för en tid sedan ett förslag till Vanartslag. Om någon tilläventyrs på grund av ordets makt över tanken förleades till tron, att här möter oss en ny uppläggning av det gamla lösdrivarproblemet, så tager han gruvligen miste. Det till riksdagsproposition ämnade aktstycket är 257 sidor starkt och där rekapituleras valda stycken av 1922, 1926 och 1929 års sakkunnebetänkanden i ämnet samt erforderliga yttranden över desamma. I synnerhet möter oss sakkunneförslaget av 1929, till vilket departementschefen principiellt ansluter sig med vissa avvikelser och jämkningar.

Förslaget till vanartslag stadgar i sin första paragraf att »till skydd mot samhällsskadligt levnadssätt, som i denna lag betecknas såsom vanart, och för tillrättförande av dem, vilka göra sig skyldiga därtill, skola åtgärder vidtagas i enlighet med vad nedan är stadgat».

I andra paragrafen säges, att »vanart föreligger då någon, som fyllt aderton år undandraget sig att efter förmåga ärligen försörja sig och tillika

1) under kringstrykande eller annorledes för ett liv, som giver grundad anledning till antagande, att han på annat sätt än genom leverne som under 3 avses, oohederligen söker sitt uppehälle, eller

som eljest innebär fara för allmän ordning eller säkerhet; eller 2) gör sig förfallen till bettleri eller tillåter barn, som stå under hans vård eller uppsikt, att bettla eller använder barn eller andra att bettla för sin räkning; eller

3) är hemfallen åt otuktigt leverne i tillfälliga förbindelser samt därjämte antingen till otukt förlider ungdom eller genom sitt leverne åstadkommer särskild fara för sådant förledande eller genom inbjudan till otukt stör anständigheten å ställe som i 11 kap. 15 paragraf strafflagen sägs, eller genom sitt leverne verkar störande för närboende eller andra.

I paragraf 3 stadgas, »vanart föreligger jämväl då någon, som fyllt aderton men ej tjuguet år är hemfallen åt otuktigt leverne i tillfälliga förbindelser samt till följd därav uppenbar fara är för handen, att han icke kommer att efter förmåga ärligen försörja sig.»

Om de särskilda samhällsorganen för behandling av dem, som komma i kontakt med denna lag stadgas (par. 4) »såvitt angår den som är under tjuguet år» att det tillkommer barnavårdsnämnden, för den som fyllt tjuguet år en skyddsnämnd, som skall finnas i varje stad med landsfiskalsdistrikt, så ock i köping med egen polischef. I annan köping och i municipalsamhälle skall ock skyddsnämnd inrättas, om det av länsstyrelse provas erforderligt. I

staderna med innevånareantal av minst 20,000 må konungen på framställning av stadsfullmäktige förordna att en särskild nämnd inrättas, som handlägger de ärenden som enligt denna lag skulle falla på barnavårdsnämnden.

Skyddsnämnden utgöres av ordförande och två bisittare. Ordförande är polismästare (där sådan finnes), polischef eller annan polisman, som av länsstyrelsen förordnas. Av bisittarna skall en vara vald av landsting eller stadsfullmäktige och den andra förordnad av länsstyrelse. Handlägges ärende rörande kvinna skall minst en av bisittarna vara kvinna. Bisittarna utses för 4 år av vederbörande landsting eller länsstyrelse. Av landstingens bisittare måste minst en vara kvinna. Länsstyrelsens bisittare äga erfarenhet om socialt arbete. Sociala hjälporganisationer skola få tillfälle att avge förslag å till uppdraget skickade personer. Bisittarna åtnjuta gottgörelse av statsmedel i form av dagtraktamente med fem kronor för sammanträdesdag.

Lagens tredje kapitel handlar om ärendens behandling och stadgar: (par. 9) Beträdes någon med vanart, som avses i par. 2 skall polisman inställa honom i och för förhör undergående; är det erforderligt må han för ändamålet anhållas.

(Forts. å sid. 6.)

Vad sker i Sovjet?

Tidningarnas rapporter från Sovjet-Ryssland tala för närvarande mest om två saker: förföljelserna mot den ortodoxa kyrkan och utrotandet av storbönderna, de så kallade kulakerna. Bägge företeelserna föranleder profetior om Sovjets snara fall. Det är väl också ofrånkomligt, att Sovjet-systemets framtid på det närmaste sammanhänger med möjligheten — eller omöjligheten — att däri fast inlemma bönderna, det vill säga huvudmassan av folket och härskaren över det knappa dagliga brödet.

Och därbakom står frågan, om

LENIN. Träsnitt ur Den Nya Massan

de djupa bondemassorna skola acceptera eller förkasta kommunismen som en religion, som duger att offra och lida för. Kan istället förföljelserna mot präster och gammaltroende väcka en religiös frimodighet inför lidandet, som går upp emot eller övergår den ryska kommunismens, då kan man av historiens upprepade vittnesbörd nästan sluta, att med dessa förföljelser sås ett säde till reaktion, som på ont och gott kan bli kommunismens överman.

Låt oss emellertid försöka få

(Forts. å sid. 5.)

S L O T T S T H É

(det finbladiga théet)

ÄR PRODUCERAT I DE TROPISKA HÖGLÄNDERNA OCH SAMMANSATT AV DE YNGSTA OCH SPÄDASTE SKOTTEN A THEBUSKEN.

konsum

föreningen för lägre levnadskostnader

Fredens väderlekstjänst

Evig är striden mellan gammal tid och ny. Den gamla åskådningen ger sig inte utan strid. Den slåss även då den vet att nederlaget är säkert, så som hrr Trygger och Hammarskjöld stredo i svenska riksdagen den 15 februari.

Man kunde tyckt att det icke lönat mödan att dra ut i hopplös strid, då det inte gällde mer än att rädda eller förlora 26,000 kronor. Det var nämligen den summa som utskottet föreslagit till fredssaken utöver de 6,000 som regeringen ämnat offra för samma ändamål. Men kanske gällde det mindre att segra än att ge luft åt en länge hoppsparad bitterhet. I såfall var säkerligen debatten hälsosam, även för de besegrade, ty det är farligt med instängda affekter.

Man kan förstå bitterheten. Den som anser fredspropagandan för ett lömskt smygande gift i samhällskroppen, måste ju finna det vara en upprörande självmotsägelse att staten understöder den med penningar. Därför får man förlåta de gamla herrar som förgå sig, Förlåta och lämna dem. Hur mycket de sysslat med, hur slängda de äro i internationell rättsordning, blir den dock för dem aldrig annat än ett komplement till försvaret. Nu äro de besegrade, och dem om det.

Hur kunde det komma sig att de blevo nedvoterade i båda kamrarna? Finns där så många pacifister? Nej, men där finns en grupp försvarsvänner, som äro en aning osäkra om försvaret och som därför ta en återförsäkring hos pacifisterna, auf alle Fälle. Även i detta ligger en hyllning åt framtidens idéer.

Fröken Hesselgren har rätt i det hon enligt referaten yttrade: att fredssaken skall och bör klara sig utan statsunderstöd. Det är en aning förargligt att ett sådant skall behövas. Ty det är ett bevis på att vi varit ljumma och för litet offervilliga. För föreningsarbete, fördrag och annat opinionsbildande arbete borde vi ha pengar och tid nog ändå. Men Freds- och Informationsbyrån, omkring vilket intresset särskilt samlat sig under debatten, gör ett arbete som ligger i en särklass för sig. Den skall vara en slags fredens väderlekstjänst. Det är ett arbete som inte gärna kan skötas bredvid andra sysslor. Den skall veta och värdera alla drag och motdrag i kampen om krigets avskaffande. Hur mycket än högerpressen avhånar tanken att fredens propagandister skulle begagna sig av byråns tjänster för att förskaffa material, så är det ändå så. Fredspropagandan när sig icke med känslöskäl. Atminstone bör den inte göra det. Den behöver inte besegra kärleken till kriget, för den är slut. Men den behöver besegra kärleken till bekvämligheten. Den behöver avslöja den lättja, som gör att vi här i Sverige låta den korta nådatiden gå under deklamationer om fredlighet och ofarlighet! Den behöver klara upp för svenska folket att det har plikter. Plikter som gå räsande mycket längre än bara till att klara sig självt.

Därför att fredsarbetet berett, uppluckrat och bildat engelska folket, kan det nu stödja Mac Donald i hans fredsarbete som det gör. Vårt folk behöver också beredas, upplucktas och upplysas, så att det vänder sig mot uppgiften att finna den fredspolitiska linje längs vilken Sverige skall arbeta för att göra sin historiska insats. Fredlig i största allmänhet det kan vem som helst vara. Det är liten glädje med. Att veta vad man vill göra för freden och våga göra det, är något helt annat. Nu komma snart försvarsberedningarnas utlåtanden. Sen skall svenska folket genom sina ombud ta sig en funderare över och granska hela vårt trygghetsproblem från botten. Fredsbyrån står inför stora uppgifter. Det veta både de som gynna och bekämpa den.

Devinez.

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Slussplan 1-3, 2 tr., Stockholm

UTGIVARE:

Ada Nilsson.

REDAKTIONSKOMMITTÉ:

Elin Wagner.
Elisabeth Tamm.
Honorine Hermelin.

REDAKTIONSEKRETERARE:

Carin Hermelin.
Mottagningstid 10-12.
Telefon N. 48 42

EXPEDITION:

Telefon 18243.
Kontorstid kl. 10-12 f. m., 1-4 e. m.
Postgiro 1544

PRENUMERATIONSPRIS:

För helår kr. 6.—, halvår kr. 3.50,
kvartal kr. 2.— Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:

I text . . . . . 20 öre
per millimeter.
Textsida eller särskilt begärd plats 25 öre

Stockholm 1930
Wahlstedts Tryckeri Aktiebolag
Storgatan 22

Praktiserande läkare

Infört genom
Stockholms Läkarförening

Doktor Hugo Brand

Götgatan 99. Tel. Söder 179 50.
Allmänpraktiserande.
Mottagning 9-11, 1/2-1/27. Sjukresor även till landet.

Doktor Nils Hafsten

Sveavägen 33 (invid Kungsgatan).
Allmänpraktiserande.
Mottagning vard. 11-12 och efter
överenskommelse pr. Tel. 23 35.
Sjukresor.

Dr Wilhelm Rasch

Götgatan 21, 2 tr. Tel. Söder 58
Inväntes sjukdomar
spec. Hjärt- och lungsjukdomar
Mottagn. 1/3-1/4. Personl. tel. 1/9-9

DOKTOR

Karin Thorsell-Lagergren
KUNGS HOLMSGAT. 27, 2 tr.
Tel. Kh. 19 30.
Allmänpraktiserande.
Mottagning vardagar 1/3-4. Annan
tid efter överenskommelse.

Tandläkare T. Lagerholms

Tandklinik

Drottningg. 50 (vid Klarabergsg.)
Högmodern utrustning. Röntgen.
Skilda behandlingsrum.
Endast legitimerade tandläkare.
BILLIG TANDVÅRD.
Öppet 9-7, lörd. 9-4. Tel. 448.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh. Eva Andén.
Ledam. av Sveriges Advokatsamfund.
Herkulesgatan 14. Tel. 7575-7576.
f.d. L:a Vattugatan.
STOCKHOLM.

SPECIALITET: Familje- och arvsaker,
Boutredningar och testamenten,
förvaltningsuppdrag.
Även skriftliga förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg

Ledam. av Sveriges Advokatsamfund
Kungsgatan 6 - Stockholm
Tel. 147 99 24 24

Doktor
Siri Söderlund-Naeslund

Institut för kosmetisk behandling.
Birger Jarlsgatan 36, Sthlm. Tel.
9212. Mottagning 11-4.

Den bästa och snabbaste
hjälpen vid alla slags akuta
smärtor är

NEVROSINE

(Antipyreticum och analgetikum.)
Fritt från acetylsalicylsyra.

Smärtstillande och febernedsättande
tablett. Verksamt medel vid all
slags reumatisk värk, Gikt, Ischias,
Neuralgier, Nervsmärtor och vissa
febrar (Influensa, Halsfluss och
dylika s. k. förkylningssjukdomar).

Säljes endast å apotek.
Förpackningar å 50 öre och kr. 1.90.

Olga Elmdahl

Modemagasin
Kungsgatan 53. Tel. 108 51
STOCKHOLM.

RAM- och SPEGELAFFÄR

J. L. LARSSONS EFTR.
Knut Nystrand
Södermannag. 8, Stockholm
REKOMMENDERAS.
Låga priser Tel. S. 30914

Frälsningsarméns

Alkoholisthem

Kurön

(Åtnjuter statsbidrag
Två timmars ångbåtsresa från Sthlm
Prospekt och övriga handlingar sändas från
Socialsekreteraren, Östermalmsgatan 24
Stockholm.

Gör ett besök i

Söders populäraste bageri
BAGARSTUGAN
Folkungagatan 65 Hornsgatan 37

Fogelstads-

Förbundets

Stockholmskrets

kallas till två samlings-
dagar Lördag-Söndag
den 15-16 Mars.

Närmare meddelande om pro-
gram och tider kommer att
tillställas medlemmarna.

Rätten
till arbete

Bland årets många motioner, som lita till en god statskassa, måste den socialdemokratiska arbetslöshetsmotionen väcka särskild uppmärksamhet. Att den är en tom demonstration, att den vill hjälpa fackorganisationerna att även under lågkonjunkturer hålla lönerna uppe och förvränga arbetslöshetspolitiken är redan sagt. Men det lär inte kunna bortresoneras, att förslaget innebär synpunkter, som äro i högsta grad beaktansvärda. Det är på tiden, att ett allvarligt försök blir gjort för att så långt möjligt ersätta nödhjälpsarbeten med produktivt arbete, i varje fall arbeten, som måste utföras. Här ligger motionens kärna, icke, som det påstås, i ett upphävande av de borgerliga arbetslöshetsdirektiven. Man har häktat upp sig på uttrycket »avtalsenliga löner». Men det är väl med samhällets fördel förenat, att produktivt arbete utföres i största möjliga utsträckning, och det måste anses samhället ovärdigt att liksom passa på att få dessa arbeten gjorda till underpris, när arbetslösheten är stor. Om staten något reglerade sina arbeten efter tillgången på arbetskraft, synes heller inte orimligt, och räddhågan för att arbetslösheten därigenom skulle drivas onaturligt i höjden oberoende av arbetsmarknaden är överdriven. Man kan lika väl vända på den beskillningen och fråga med vad rätt staten skall hjälpa till att pressa ner lönerna. Dessutom har väl staten som arbetsgivare också rätt att föra sin talan angående lönevillkoren.

De arbeten, som föreslagits äro vägarbeten och skogsarbeten. Ordet vägförbättring framkallar visserligen numera förmimelsen av ett oskäligt högt belopp på skattsedlarna och breda vägar med rasande kanter, som hänsynslöst gå rakt fram genom berg, sjöar, kärr och dyrbar åkerjord. Men vägarna äro det oaktat i behov av förbättring. I avseende på skogsarbeten hänvisas till sakkunniges förslag. — Där torde även kunna finnas andra arbeten.

Även om inte arbetslösheten fullständigt går att utrota, måste det anses som samhällets plikt att gå in för en riktning, som skapar produktivt arbete istället för nödhjälpsarbeten och fattigvård. Det kräver organisationsförmåga, ej endast ämbetsverk. I längden bör det bli mer ekonomiskt. Det förefaller, att detta ej behövs anses som en partifråga eller avslås som sådan.

SVART PÅ VITT

»ARBETSFÖRBUD ÄR INTET SKYDD»

I en artikel i Tidevarvet nr 5, om särslagstiftning för kvinnor, Arbetsförbud är intet skydd, uttalade vi den förmodan, att principen om ett säkerställande under alla förhållanden av den arbetande modern — så att ev. arbetsförbud vid barnsöd i varje fall skulle kompletteras med ekonomisk ersättning — knappast kunde tänkas möta något motstånd ens från den organisation, som klarast arbetar för kvinnans ekonomiska likställighet, The Open Door Council.

I senaste numret av tidskriften Hertha, den svenska kvinnörelsens organ, finna vi också vår förmodan bejakad. Den svenska representanten inom Open Door Council, konsulten fröken Ingeborg Walin berör i en artikel om Open Door-rörelsen och dess i somras bildade internationella organisation, frågan om moderskapskydd. Hon anför bl. a. ett uttalande, som den engelska Open Door-organisationen offentliggjort i denna fråga.

Vi äro motståndare till den del av Washingtonkonventionen om moderskapskydd, som förbjuder en kvinna att själv avgöra om hon skall åtaga sig avlönat arbete eller ej, heter det i uttalandet. Vi skulle icke motsätta oss ett understöd, som beredde henne skäligt underhåll, under förutsättning att hon beslöt att lämna sitt arbete.

Ett understöd under sådan form skulle erkänna kvinnans oförytterliga mänskliga rätt att bestämma över sig själv.

Om understödet och villkoren därför äro goda, är det föga tvivel om att flertalet kvinnor med glädje skulle välja alternativet att lämna arbetet.

I uttalandet anföres även ett exempel ur verkligheten på det enbara arbetsförbudets maktlöshet att skydda barnaföderskan.

I England blev förbud mot arbete under fyra veckor efter förlösningen lagstadgat 1891. Lagen var och är en död bokstav. T. o. m. yrkesinspektiserna stodo vanmäktiga mot arbeterskorna, som smögo sig tillbaka till arbetet så tidigt som möjligt. År 1911 kom emellertid den första lagen om sjukförsäkring med moderskapsunderstöd. Redan 1913 hade anmälningarna om överträdelse av bestämmelsen sjunkit till 8. Denna plötsliga förändring gällde även städer, som tidigare haft det sämsta ryktet ifråga om dylika lagbrott.

Efter denna intressanta lilla upplysning redogör fröken Walin i artikeln för de önskemål som Open Door uppställt även i andra lagstiftningsfrågor som röra kvinnor, och slutar med att sammanfatta dess ståndpunkt på följande sätt:

Vi begära respekt för kvinnorna, inte medlidande. Fri konkurrens på arbetsfältet, inte en skyddad tillflyktsort inom ett stängsel av bestämmelser. Inte väl görenhet utan likställighet.

I ARBETSLÖSHETENS SKUGGA.

En författare i engelska oavhängiga arbetarepartiets tidning, The New Leader har, med anledning av arbetslöshetsministerns tal i underhuset för kort tid sedan, påpekat det löslösa i alla åtgärder till arbetslöshetens hävande, så länge den nuvarande ekonomiska ordningen bibehålles.

Det är inte så enkelt säger han, som att England bara skulle ha en eller en och en halv miljon arbetslösa att ta hand om. Om det förhölle sig så, som man vanligen tror, att de arbetslösa utgöra en klass för sig, fullkomligt skild från de sysselsatta arbetarna, kunde ju samhället alltid finna på någon råd för

att hjälpa dem. Men när vi nu sedan flera år tillbaka haft en arbetslöshets-siffra, som aldrig sjunkit under miljonen men väl ofta stigit över den, innebär inte detta att just den miljonen ständigt gått och väntat på arbete.

Arbetslöshetsministern talade om för underhuset, att omkring hälften av de personer, som i dag antecknas som arbetslösa, hade anställning förra månaden. Detta förhållande anses av många som en fördel. De mena att saken blir mindre hopplös om det för var och en finns utsikt till arbete inom överskådlig tid. Även om det totala antalet arbetslösa är konstant, kommer ju en sorts avlösning att ske de arbetslösa emellan.

Det förhåller sig precis tvärtom — istället för att detta skulle vara en fördel är det den allra allvarligaste faran. Istället för att en miljon människor gå utan arbete betyder det att trettio miljoner, hela engelska arbetarklassen, ständigt lever under hotet av arbetslöshet. Hela dess liv blir förmörkat av denna skugga, blir en ständig osäkerhet, och fruktan för framtiden.

Detta är nog för att framhäva otillräckligheten i varje tillfälligt försök att lindra arbetslösheten. Bristen i det rådande systemet bevisas till fullo.

Författaren föreslår socialismens införande som enda botemedel.

Men man har ännu icke på allvar försökt med jordens frigörande.

JORDVARDET AT SAMHALET.

Frågan huruvida Englands finansminister, mr. Snowden, ämnar ta upp jordvärdebeskattningen i sitt budgetförslag är emellertid föremål för stort intresse. Mr. Snowden uppvaktades nyligen av en grupp parlamentsledamöter, av dem som arbeta för jordvärdebeskattning, bl. a. den för Tidevarvets läsare redan välkända irländaren, mr. McLaren. Deputationen blev efter allt att döma vanligt mottagen av finansministern som står den Henry Georgeska riktningen ganska nära. Men samtalet var inte officiellt. Man får till vidare nöja sig med att återge de uttalanden i vilka finansministern vid tidigare tillfällen givit uttryck åt sin klart jordreformvänliga uppfattning. Det har han gjort med eftertryck, både skriftligt och muntligt. Man får hoppas att han som finansminister förmår infria de löften han gav i fjol: att arbetarregeringen kommer att ingripa mot det missförhållande, som tillåter de genom samhället skapade värdena att hamna i enskildas fickor och med all kraft gripa sig an med frågan om jordvärdebeskattningens införande.

Som man kan tänka sig är motståndet kraftigt från de jordbesittande lordernas sida.

Socialstyrelsens uppgift om att varje manlig tvångsarbetare över 50 år åsamkat staten en utgift av i genomsnitt 25,000 kr. har av Östgöta-Correspondenten förstorats därhän att varje luffare skulle bli så dyr för det allmänna.

Efter denna beräkning kommer det självfallet att röra sig om våldsamma summor och förslaget till ny lösdrivarlager, vanartslag, skulle i jämförelse med dessa erbjuda ett billigt sätt att lösa frågan om luffarnas omhändertagande.

Det behöver knappast påpekas hur vilseledande denna uppfattning är. A ena sidan avses just de utgifter, som samhället åsamkats genom internering av lösdrivare för tvångsarbete. A andra sidan utgår man ifrån att lösdrivarna genom sin blotta tillvaro kosta staten 25,000 kr. per man. Efter den beräkningen skulle det allmänna sannerligen kunna kosta på sig deras omhändertagande.

Kvinnliga | Medborgarskolan vid Fogelstad.

KURSER I MEDBORGARKUNSKAP:

Historia med statskunskap, psykologi, kommunalkunskap, mötes-teknik, diskussioner över aktuella politiska och sociala frågor. Gymnastik och sång.

EN VARKURS på 2 månader 28 april—28 juni. Därunder

EN FORTSÄTTNINGSKURS på 14 dagar 11—25 juni.

EN SOMMARKURS på 24 dagar 17 juli—11 augusti.

EN HÖSTKURS på 24 dagar 25 september—20 oktober.

Stipendier kunna sökas.

Begär prospekt hos
Rektor HONORINE HERMELIN,
adress: Fogelstad, JULITA

Mötesplatsen

Göteborgsavdelningen av Frisinnade Kvinnors Riksförbund

höll sitt första möte för året den 11 februari. Ordf. frk. Greta Cardell, hälsade de närvarande välkomna med önskan om fortsatt gott samarbete. Års- och revisionsberättelse upplästes, varefter ansvarsfrihet beviljades styrelsen för arbetsåret 1929. Sedan ytterligare några föreningsärenden behandlats överlämnades ordet till inledarinnan av aftonens diskussion, fru Rut Adler, som höll ett föredrag över ämnet:

SAMHÄLLET OCH JORDEN.

Inledarinnan föredrog att påpeka den sociala sidan av det komplex av problem, som går under benämningen jordfrågan. Man har hört om arrendatorernas otrygga ställning, om lantarbetarnas usla bostäder — som icke skulle kunna fortifera att existera, om icke arbetslösheten tvingade folk att taga platser med dylika bostäder; man hör om svårigheten att få lämplig jord till nya jordbruk — på samma gång som den frågan kan uppresas, om det över huvud lönar sig med lantbruk i Sverige. Svårigheten att få arbetskraft till jordbruket diskuteras och samtidigt vet man att lantbrukarnas söner och döttrar nödgas gå till städer och industri för att där konkurrera på en redan överfylld arbetsmarknad. Om ett eller två av bondens barn skall kunna försörja sig på det gamla hemmets jordbruk, blir ett problem för dem att lösa. Och likväl talas det om att de små, självständiga jordbrukarehemmen äro statens säkraste grundval... men man är icke okunnig om att bankerna äga 50 proc. av denna grundval! Alla dessa motsägelser gör att man står än mer spörjande inför problemet: Jordfrågan.

Vad som på senare år gjort denna fråga till en av de mera brännande är otvivelaktigt den permanenta arbetslöshetens spöke. Tal framhöll med skärpa att man måste göra klart för sig jordens särställning i samhället, och att bakom den privata äganderättens tabu ligger nyckeln till många problem, som i längden icke kunna lämnas outredda. I den följande redogörelsen för jordbrukskommissionens av 1918—1921 behandling av jordfrågan, påpekades hur i dess digra — 6 band starka — betänkande, man har ett givande och intressant studiematerial.

Efter att ha redogjort för den proposition — angående villkorlig återköpsrätt av fast egendom — och de enskilda motioner i jordfrågan, som först vid 1924 års riksdag framlades, gav inledarinnan en kort resumé av de olika partiernas program i jordfrågan — påpekande, att i stort sett samma synpunkter gjort sig gällande i samtliga partiprogram, dock med en för varje parti betecknande nyansering i reformviljan, alltifrån högerns försiktiga formulering, som egentligen ingenting ändrar; till socialdemokraternas mera revolutionerande metoder. Påfallande är hur alla enas om att öka antalet jordbruk och socialdemokraternas utgångspunkt, att samhällets jord icke skall säljas utan upplåtas.

Gå vi till Frisinnade Kvinnors Riksförbunds program i denna punkt — sade tal. se vi kravet på att samhällets och den enskildes äganderätt till jorden måste klarläggas — som en konsekvens av det resultat man då kommer till, kommer också lösning av dessa problem. Jorden och övriga naturtillgångar äro allas gemensamma egendom på grund av sin natur som fundament för all mänsklig verksamhetslust — detta sakförhållande måste man gå ut ifrån. Tal. gjorde därefter en hastig historisk återblick visande hur äganderätten till jorden nuder tidernas lopp förvanskats och tillkrånglats från den ursprungliga uppfattningen om

odlandet — brukandet som den naturliga förutsättningen för dispositionsrätten... genom årtusendens röveri, underkuvande, maktmissbruk av olika slag, förlänningar och liknande... till våra dagars snedvridna begrepp om frågan. Att jorden bleve allas gemensamma egendom och det faktum att den rationellast brukas i fri äganderätt behöver icke innebära oförenlighet i den praktiska tillämpningen.

Samhället kan icke utan vidare gå in för inköp av jord. Ett sådant förärande skulle ju enbart höja jordvärdet och öka spekulationsmöjligheterna för den enskilde jordägaren. Men hur ha vi det med inteckningsrätten? Bankernas långvinning mot ränta och in-teckning är sannolikt ingen välgörenhet utan har för bankerna visat sig vara önskvärda affärer. Varför skulle icke Vi... d. v. s. Samhället kunna inhösta samma förtjänster? Samhället kunde på så sätt i sin hand få den jord vars ägare icke klarat sig — en jord som nu av bankerna i regel säljas till den högstbjudande. Samhället skulle få i sin hand jord att upplåta till lämpliga händer och på skäliga villkor. Då frågar man sig, om samhället skulle kunna tänkas ge sig in på dessa »affärer»? Ja — med all sannolikhet, då det är vad vi delvis allredan göra. Vi ha i folkpensioneringsfonden stora tillgångar som skola placeras. Varför icke placera dessa tillgångar i jord? — De lån till kommunala byggnadsföretag som numera givas på billiga villkor kunna säkerligen mängden gång locka en kommun till dyrare byggen än behovet kräver. Dessutom. Jorden springer man icke bort med — det är ingen kassa som kan försingras. Dessa lån till jordbrukare skulle sannoligen underlätta lösandet av ett gemensamt samhällsintresse. Där är utdikningar och vägförbättringar, bostadsbyggnad och utbildningsmöjligheter för arbetslös ungdom med öppen blick för deras anlag och möjligheter på arbetsmarknaden. Tal. påpekade även frågan om den ondska tomtspekulationen och behovet av att indraga värdestegringen å tomtmark till samhället.

Grundtankarna i georgeismen berödes sedermera med påpekande av hur denna riktningens upphovsman och förespråkare särskilt fast sig vid jordmonopolet. Men man kan med skäl erinra om att alla sår-rättigheter är gömma på samhällsskapade värden. Likgiltigt vad monopolet kallas, bör det förränta sitt värde till samhället.

Med andra ord... samhället borde aldrig sälja ett monopol och på så sätt genom en, om än aldrig så stor engångssumma, fränhända sig rätten till framtida samhällsskapade värden. Efter en redogörelse för den danska jordreformen av 1919 avslutade tal. sitt anförande med en uppmaning till en och var att söka bilda sig en uppfattning om vad det i detta fall borde och kunde göras. För egen del menade tal. att det samhällsskapade värdet — jordrättans indragande till samhället, syntes henne vara den fredliga revolution som skulle komma att betyda folkens ekonomiska frigörelse och fred mellan nationerna.

Sedan ordf. framburit sitt och förenings tack för det synnerligen sakliga och intressanta föredraget vidtog en livlig diskussion med ett 20-tal inlägg av olika medlemmar. Särskilt framhölls betydelsen av att kvinnorna gjorde sig förtrogna med principerna för jordreformens förverkligande.

Sekreteraren.

Lindomeavdelningen av Frisinnade Kvinnors Riksförbund har anordnat en serie offentliga

Sådd och Skörd

Vi voro några ungdomar på utflykt, däribland några skogsmän. Dagen var som ämnad att tillbringas i en skogsdunge. Utan att se sig för trampade en av oss rätt på en liten tallplanta, nätt och jämt så hög att den syntes över den magra markens mossor.

Instinkten vaknade ögonblickligen hos en av kamraterna och han sade nästan retligt, medan han böjde sig för att räta upp det lilla livet: Vad skulle det här tjäna till. Hur många år har det tagit för den att bli så här stor, tror du? — Flera år minst, och så trampar du — — —

Han avbröt sig liksom generad över att hava visat en ömsinhet som annars hör de svage till.

Men det var kanske mindre värden för allt levande som tog sig uttryck i denna handling utan fastmera sakkunskapens visshet om den lilla plantans betydelse såsom en liten liten kugge i ett stort nationalekonomiskt helt. Man börjar förstå det, när man ger sig ut på en färd genom siffror och tabeller i riksskogstaxeringsnämndens nyligen framlagda rapport. Den är slutstenen i ett mångårigt arbete, vars mål varit att generalinventera hela rikets skogar beroende, av ägare. Till en början går man vilse ibland siffrorna, millionerna säga ej lek-männen så mycket varken om skogens omfattning, dess tillstånd eller avkastning. Men med någon liten vägledning, så upptäcker man så småningom många häpnadsväckande ting i allt siffermaterial.

För det första är det bra underligt, att vi icke för länge sedan satt igång med en inventering av vårt skogsläger. Denna reflexion är icke mindre befogad därför att intet annat land går före oss. Funnes det en firma, som sutte inne med ett millionlager, av vilket den ständigt sålde och sålde utan att se efter hur mycket som fanns kvar av lagret och hur mycket som nyanskaffades, så skulle man näppeligen kunna kalla den firman varken välkött eller förutseende. Men ett faktum är ju att

politiska och sociala föredrag i Anders-torp, Lindome, avsedda att fortgå en gång i veckan en tid framåt. Början gjordes torsdagen den 13 dennes med ett föredrag av fru Rut Adler, Eke-red benämnt »Inför tidens ansikte». Tal. betonade risken av ligkiltighet och okunnighet inför det politiska skeendet inom och utomlands, framhöll det utplånande av nationella gränser som ständigt pågår i den ekonomiska världen och nödvändigheten av att folken själva taga konsekvensen härav i en folklig världskongress där ett samspel av de nationella krafterna kan bli till ett rationellt förhållande av hela samhällslivet mot fred och välstånd, i stället för ett förslavande av saken i skenbara nationella motsättningar. Vägen härtill ginge genom ett förklarande av demokratin och ett målmedvetet följande av en positiv vänsterlinje inom uppofstran och lagstiftning, vilket också av talaren skisserades.

Nästa föredrag i serien hålles den 20 febr. av Red. Sven Backlund, Göteborg, som kommer att tala om »Ett nytt försvar». Vidare kommer doktor Bertil von Friesen att tala om »Bostäder, mödrar och barnamat», kuratör vid Vanförestalten i Göteborg, Virginia Raymond att behandla »sakkunnigas förslag till lag om moderskapskydd», doktorn och landshövding-skan, Julia von Sneidern, Vänersborg har lovat redogöra för förslag till ny lösdriklarlag. Vidare torde bl. a. »Frihandel — tull» bli föremål för behandling, m. fl. aktuella och viktiga spörsmål.

M. L.

vi ideligen skatta våra skogar på milliontals kubikmeter varje år utan att hava någon tillförlitlig uppgift om hur stort förråd vi ha att taga av eller hur mycket som årligen tillväxer i det avverkades ställe.

Riksskogstaxeringen har emellertid genom stickprovsundersökningar, som giva möjligast sannolika resultat, framlagt sådana siffror att vi nu med största fog kunna sägas äga en tillförlitlig kännedom om våra skogar, deras omfattning, tillväxt och allmänna tillstånd. Taxeringen har skett inom 10 meter breda bälten vilka sträcka sig från länsgräns till länsgräns med ett inbördes avstånd varierande från 20 km. längst i norr till 1 km. i södra Sveriges mest skogfattiga delar. Inom dessa bälten har räknats alla träd med en viss inskränkning för mindre dimensioner. 180,000 pro-träd har dessutom undersökts, d. v. s. minutiöst noggranna observationer och mätningar har gjorts av enskilda träd så snart ett visst antal uppnåtts i varje grovleksklass. Vidare ha noggranna anteckningar förts om skogsbeständens ålder, skötsel och beskaffenhet, markens skogsproducerande förmåga, myrnarnas dikningsmöjligheter, även som kal- och hagmarkernas tillstånd och utsträckning — med ett ord allt vad som är värt att veta för en rätt bedömning av vårt skogsbruk och dess ekonomiska utvecklingsmöjligheter.

Upptäcker man emellertid en siffra som säger att den skogsproduktiva marken i landet med 1,4 mill. hektar egentligen under-skrider den siffra man i den officiella statistiken laborerat med, så kan det inte hjälpas, att en lekman blir ganska betänksam. Läget skulle även för den sakkunnige te sig mörkt, såvitt man icke vid riksskogstaxeringen kommit fram till, att vi trots denna mindre areal dock ha 400 mill. kbm. mer virke än man förut vågat räkna med. Det vill säga, skogen är populärt talat större, bättre och tätare än man trott.

Det är således en betydande ökning av Sveriges nationalförmögenhet som härmed konstateras. Denna ökning av virkeskapitalet är i och för sig glädjande men därtill kommer att man kan räkna med en betydligt högre ränta än man förut trott. Tillväxten är nämligen icke mindre än 2/3 större än den siffra man kom till vid den senaste överslagsberäkningen. Som en förklaring kan nämnas, att den betydande skillnaden mellan dessa nya siffror och dem man förut ansett sig kunna fastslå, huvudsakligen torde bero på att en-hetliga och gemensamma metoder för taxeringarna förut saknats. I en del av landet har man använt vissa regler i en annan del av landet helt andra.

Uppfattningen om skogen såsom en av de viktigaste betingelserna för vårt lands välstånd har

När Ni dansar,

blir Ni säkert för-tjust över den upp-märksamhet, som herrarna ägna Er strålande hy. Ty män beundra en ungdomlig, klar och frisk hy.

Vårda hyn med

YvY - Tvålen

— det naturliga skönhetsmedlet

ju spritts i allt vidare kretsar. Ur skogen hämta vi råvaror till exportprodukter vilkas värde uppgår till hälften av vår sammanlagda exportsumma. Råvaran förädlas icke endast till så grova ting som trävaror och papper utan i våra dagar kan man ur skogen framställa t. o. m. så subtila ting som silkesstrumpor.

Som något ganska anmärkningsvärt i vår partipolitiska tid skall slutligen nämnas, att statsmakterna utan prut och ovidkommande hänsyn enhälligt beviljat de anslag som beviljats för riksskogstaxeringen. Och dock rör det sig om så stora summor som 1,2 mill. kr. Detta är i och för sig ett betydande utlägg men i betraktande av de milliontals hektar mark undersökningen hänförs sig till blir det endast 51/4 öre per hektar. Nog är det i alla fall ganska glädjande att vi kunna enas om åtminstone en riksviktig fråga.

Men ingen må tro, att den avslutade generalinventeringen endast framlagt glädjande resultat. På många håll har det visat sig, att skogarna äro i ett bedrövt skick, myrar outdikade, skogsproduktiv mark kal eller bevuxen med dålig skog, stora marker försum-pade eller lagda till betesmarker, vilka med föga kostnad men med liten omtanke skulle kunna bära förstklassig skog. Allt detta återstår att rätta och utveckla. Det ligger lång tid mellan sådd och skörd i skogsbruket, därför bör ej heller någon tid försittas.

Rita.

Sköljkannor
Maggördlar
Grossessgördlar
Aderbräcksstrumpor
samt alla slags
gummivaror.
m.m., m.m.

Telefon:
Instrument-Kifa

KIFA
KUNGL. HOVLEVERANTÖR

31 Regeringsgatan 31

SÖDERMANLANDS

ENSKILDA
BANK

DEPOSITION- KAPITAL- &
SPARKASSERÄKNING

mot högsta gällande ränta

Solidarisk Bank. Grundad 1865.

Sigrid Undsets plats i striden

Samma intryck som man fick för 20 år sen efter en bok av Sigrid Undset, kommer igen nu, då man slutat första delen av hennes moderna omvändelseroman *Gymnadenia*. Det nämligen, att det är omöjligt att utan vidare avfärda vad en så intensiv och utpräglad person förkunnar som sin uppfattning, även om ens egen står i rak motsats därtill.

Under de år som förflutit sen romanen *Jenny* skrevs, har Sigrid Undset gått sin bana följdriktigt och ofrånkomligt. Jennys öde är tecknat under den första häftiga reaktionen mot sådana missbruk av personlig erotisk frihet, som tar en ända med förskräckelse. Synd var för Sigrid Undset då synd mot personligheten och syndastraffet låg däri, att den personlighet som fått en oläslig spricka inte längre kunde leva. Självmod var alternativet till självtukt och självansvar. Kom sedan i hennes liv och författarskap den tid, då kvinnans frälsning för Sigrid Undset som för Paulus synes ligga i barnsörden. Personlighetens vård blir underordnad släktets. Det är den tid då Kluge Jomfru skrevs.

Så kommer det skedet, då Sigrid Undset finner den katolska kyrkan som det fäste, den auktoritet hon trår till, den motsats mot en personlighetskult och en radikalism som hon hela tiden opererat mot. Hon har ingen tro på människans kraft att bära frihet under ansvar, inte heller på hennes förmåga att bära Guds barns härliga frihet. Hon tycks först ha mött katolska kyrkan i dess medeltida skepnad under forskning i norsk medeltid.

Nu har hon kommit ut ur medeltidsskedet och lagt upp en ny stor romancykel på temat: en modern normans väg till katolicismen. Det är två företeelser, som preparerar den unge normannen Paul Selmer till denna övergång till katolicismen, och de äro världsliga nog. Det är den moderna radikalismen i dess norska form och den moderna protestantismen, statskyrka och sekterism. Hans mor är en vänsterfrälst, radikal från 80-talet. Hon har skiljt sig från sin man, därför att han kränkte hennes personlighet genom misstro och svartsjuka — ett ibenskt fall. Hon har uppfostrat sina barn i frihet, utan att tvinga på dem sin auktoritet. Hennes erotiska moral har varit att kärleken gör ett förhållande vackert. Den goda smaken och känslan för vad som är värdigt en gentleman kan tjäna till ledstjärna i stället för religionen. Hon har liberalismens tro på framtiden och på mänsklighetens möjligheter att utveckla sig till att bära ett större och större mått av frihet. Själv har hon kunnat genomföra sitt program utan tadel, men det duger icke för hennes barn. Den äldste sonen underkänner fullkomligt grunderna för hennes skilsmässa och han står upp och försvaret inför modern den generation, som det radikala åttioåret gjorde uppror mot.

Hans egen erotiska historia visar honom, att alla förhållanden utanför det klart oupplösliga äktenskapet äro hopplöst orediga och ödesdigra. Hans stora kärlek till blomsterbutiks flickan Lucy kan inte läka och göra om intet hen-

nes förflutna, kan inte heller ge värdighet och stadga åt hans och hennes fria förhållande.

Då han söker fäste för sitt liv finner han det inte heller, karaktäristiskt nog, i kärlek och tjänst hos fosterlandet. Unionsbrottet med dess våldsamma triumf och plötsliga entusiasm är för denne reflekterande unge man för mycket bemängt med naiv självbelåtenhet, stora ord och svaghet i handling gentemot Sverige. Återstår då religionen. Men den protestantiska »Prækereligionen» ger honom ingenting, varken dess mera gammaldags eller moderna toleranta form. Av en händelse kommer han i kontakt med fromma norska katoliker, bevisar en katolsk mässa, gripes av andakten av den gemensamma gudstillbedjan under prästens ledning, knäfallen, bönerna, konsekrationen. Han är nära att göra övergången, men det grymma slutet på hans kärleksaffär gör honom trotsigt mot Gud, och så kommer en ny levnadsbana, äktenskap, faderskap, livets alldag och smålycka. Boken slutar med världskrigets början, slutar så att man förstår att man egentligen står vid början av den egentliga historien.

Ehuru nu Sigrid Undset förbrukat 432 täta sidor, låtit ett helt tidsskede göra bankrutt och hopat smärtsamma erfarenheter på sin hjälte, är det inte alldeles säkert att läsaren ser det absolut ofrånkomliga i tvivlens och skeptikerns nästa steg. Och detta beror mest på att det är så gott som bara på uteslutningens väg han når katolicismen. Han har visserligen haft ögonblick av välbehag i en katolsk kyrka, en sekundlig aning om att kontakt med Gud är mera värd än allt vad livet eljest kan bjuda, han har fått ett vackert gammalt radband av en ung norska före hennes vigning till nunna. Men varför katolicismen är det enda alternativet till rotlös skepticism är dock icke förklarad. Han har ett samtal med den blivande nunnan, där de komma överens om, att protestantismen är kastrerad kristendom. Dogmerna göra samma nytta som de inre sekretoriska körtlarna, opererar man bort dem, då blir tron avkonad. »Ta væk dogmerne og kroppen æser utover av blegt dødt fett — private meninger og personlige overbevisninger og vrangforestillinger —», sådana ord lägger Sigrid Undset i den söta unga norska katolikens mun. Ja hon låter henne fortsätta på bildspråkets vanskliga väg, ända till dess den unga damen råkar likna protestanterna vid Konstantin den andres hoveunucker »som väl kunna gräla och intrigera, men inte slåss.»

Man måste erkänna att protestanterna försyndat sig mycket i munnen gentemot katolikerna som en följd av okunnighet, fördomar och högmot. Men ur en representativ katoliks mun ha protestanterna med denna tämligen råa elakhet fått igen på ett sätt, som kan göra herrskapet ganska jämställda.

Den långa kedja av upprorsrörelser mot katolska kyrkan som började redan i andra århundradet, har så många ständaktiga martyrer bland valdensare, lollarder, hugenotter, hernhutere, anabaptister — att dessa skulle lämpligen kunna avfärdas med skällsor-

det eunucker är groteskt. Inte mindre groteskt därför att de flesta föredragit att liksom Kristus lida för sin tro framför att slåss för den.

När man omnämner detta fordrar rättvisan att man i detta sammanhang påpekar dr. Eva von Bahrs försynta och försiktiga lilla bok »Om katolicismen», skriven till protestanternas vägledning och upplysning. Det är osäkert om den har någon förmåga att övertyga, men den skingrar en del gångse missuppfattningar.

Katolicismen är ett brännande problem inom de nordprotestantiska länderna just därför att den faktiskt rycker framåt där. Sigrid Undset har givit ett värdefullt bidrag till förståelsen av denna framrykning, genom den psykologiska motivering hon givit för sin hjältes katolska sympatier. Det

Sanocrin

är avsett att användas mot mjäll och håravfall och är enligt samstämmig erfarenhet, synnerligen verksam i dylika fall. Även i långt framskridna fall har Sanocrin vid regelbundet användande oftast god inverkan på återväxten av hår.

Vad är orsaken till denna Sanocrinets överlägsenhet?

Det är två egenskaper, som här äro avgörande.

1. Svavlet är fast bundet och befinner sig i verklig (ej kolloidal) lösning. Detta vore dock ej tillräckligt. Det avgörande är att;
2. Själva lösningsmedlet är fysikaliskt-kemiskt så sammansatt, att det förmår föra det i det samma lösta svavlet fram till sjukdomshärdarna i hårsäckarna och i de djupare cellagren.

Sanocrin framställs efter anvisning och under kontroll av Med. dr. C. Cronquist, Malmö.

Aberopa denna tidning och begär broschyr!

Aktiebolag

Kristallin

MALMÖ

Nederlag i Stockholm, Harry Winberg, Kommendörsgatan. Till salu å apotek, i kemikalieaffärer, parfumerier, frisørsalonger o. s. v. Sanocrin-behandling i frisørsalonger.

är riktigt att människan saknar trygghet och stränghet, där hon mött alltför mycken tolerans, hon saknar visshet, om hon vuxit upp i en miljö som satt allt ifråga.

Sigrid Undset har säkerligen givit en förklaring till det som för många ter sig absolut oförklarligt. Hon kan måhända också i kommande delar av sitt verk ge sin protestantiska läsekrets en ny insikt av vad som är rikt och mäktigt och levande i den katolska läran. Men hon har avskurit sig själv från möjligheten att finna det djupast förenande i katolsk och protestantisk religion eller än vidare i all stor religiös uppenbarelse genom sin rättrogna intrinsiganta katolska ståndpunkt. Man kan inte vara

Ett gammalt värdshus

Strax utanför Wien ligger ett litet värdshus, som sett bättre dagar. Det liknar en berömd diva, som efter ett strålände, rikt och stormigt förflutet på gamla dagar blivit anständig, korrekt och ytterligt charmlös. Borgerligt kök, borgerlig publik, borgerliga priser. För båda parterna är det tiden — den oförstående hänsynslösa tiden — som verkat förhärjande. Tiden med ryckor och embonpoint — tiden i form av bilar, bussar och spårvagnar...

Det gamla värdshuset ligger fortfarande täckt och idylliskt, det kan ingen förneka. »I en lummig däl — vid en porlande bäck» — enligt forna poeters besjunge. En poppelallé leder dit, ej långt därifrån klämtar en gammal kyrka och ett mäktigt munkkloster tätt bredvid stod fadder vid dess inträde i världen. Det var väl uttänkt att ty sig så nära det vordiga stiftet. På samma sätt som divans höga beskyddare — gav det andliga grannskapet ett stänk av legitimitet åt besökarna — även om dess syften inte alltid överensstämde med den höge gynnarens åsikter och intressen. — Eller såg han kanske mellan fingrarna?

För bara ett fjärdedels sekel höllo eldiga springare framför värdshusets låga port. Unga kavaljerer och tätt beslöjade damer stego skyndsamt ur och försvunno blixtnabbt inom dess dörrar. Eller ett uppsluppet sällskap kom framstormande i långa rader av »Wiener-fiaker» — artister och glada subretter medförande ett svartlockigt zigenarkapell — och med kutter, dans och smek gjordes natten till dag. För alla nöjesgrenar funnos skilda rum, delikat mat, glödande viner och full diskretion. — Händelse något i hetsigt mod eller uppbrusande svartsjuka förblev det mestadels höljt i dunkel. Det var långt till polisen och till Wien. Innan någon hann komma var saken arrangerad, den skyldige borta och ingen av betjäningen hade sett eller kom ihåg någonting. En atmosfär av romantik och äventyr omsattes till klingande mynt — hemlighetsfull sväråtkomlighet höjde varans värde. En berömd författare betecknade den lilla krogen som »Das Wirtshaus von Österreich» och ärkeheretigar hälsade värden på stället med ett gemytligt: »Servus Bruderhertz!...»

I våra dagar har det gamla värdshuset sjunkit många pinnhåll på den sociala skalan, det har blivit gammalt, fullt och förfallet och inte ens dess värsta ovän kan förneka dess dygd. Den skara, som förut övermodigt strödde sitt guld, har inte längre något kvar att strö. Men även om så inte vore fallet

med om de två läger som katolska kyrkan gör av människorna i de troende inom kyrkan och de gudlösa utanför. Ty historien skapar under sin gång en ny och större frontlinje. Striden kommer att stå — så uttryckte en av svenska kyrkans missionärer det under fredsveckan — mellan dem som erkänna att tjäna en Gud i världen och dem som förneka andra värden än de synliga och kalla religion vidskepelse. I den striden kommer gamla frontlinjer att genomsöras och gamla motsatser att försvinna. Den delar inte upp vår världsdal med en skiljelinje från öster till väster efter det protestantiska avfallet, men inte heller i norr och söder efter det kommunistiska. Den ställer icke heller det kristna västerlandet i en motsats till det hedniska österlandet. Den kommer att skära mitt över alla geografiska och sociala sammanhang.

Under en tid då mänsklighetens religiösa medvetande och erfarenhet måste stå ett sådant prov, då har varje verk sin betydelse som belyser enheten innanför den gudomliga uppenbarelsens skiftande uttrycksformer. Om Sigrid Undset tjänar detta syfte är det mot sin egen vilja.

E. W.

hade det ändå måst vika för tidens suveräna härjartåg. De goda kommunikationerna, som blivit så många uppskomst — bragte det på fall. Det rycktes fram ur sin splendid isolation och blev en helt vanlig förstadslokal. Med hjälp av den nya förträffliga spårvagns- och busstrafiken myllrade wienpopulansen med lätthet dit kvällar och söndagar — och våra dagars älskogskranka romaniker söka i bil och på motorcykel till vida avlägsnare gömställen.

Vi ha sällat oss till de söndagslundande familjer, som lockade av en god gammaldags söndagsmeny — wienschnitzel med kartoffelsallad och kaiserschmarrn med mycket russin i — ha funnit vägen till den mångbesjunga gamla restaurangen. Vid nästan varje bord sitta medelålders herrar med barn och blomma — här och där ses små gossar, vars uniform utvisar att de äro det närliggande stiftets disciplar, som om söndagarna av föräldrarna få bjudas ut till middag. Luften är tung av läsläsnings-, hushålls- och affärsbekymmer men lättas upp för ögonblicket av wienschnitzel och kaiserschmarrn.

I ett hörn sitter en ensam gammal herre. Redan med sin luch à la carte avviker han från oss andra. En helstekt fasan, champagne och blå druvor serveras honom. Hans yttre verkar snarare nött och slitet. En grönglänsande jackett är tätt knäppt om hans tunna bröst, halsduken, knuten på gammaldags vis är litet fransad i kanterna — men kragen och manschetterna äro bländande vita. De grå mustascherna äro prydligt borstade och uttrycket i ansiktet blir nästan ungt, när han med darrande hand lyfter glaset.

Jag kan inte låta bli att fråga den gamle stultande kyparen, som ser ut att vara född på stället, vem den särene gästen är?

Det var inte svårt att öppna hans språklåda: — »Det är ju baron X vet jag. Han som — ni minns väl? Ja så inte. Jo, låt mig se — det är väl tretti år sen dess, nej, vänta, det blir nog över de förti — strax efter kronprins Rudolf — på Mayerling» — ni vet. På den tiden kom Herr Barón ofta hit med en dam. En hel höst. Jag brukade servera dem på rummet — alltid helstekt fasan, blå druvor och fransk champagne. Och så en dag — det var just sånt här regnigt och rusligt väder — kom den gamle hertigen. — Det blev duell på fläcken. Han befälde ner baronen i parken och gav honom en pistol. Baronen sköt i luften förstas — hertigens kula skrappade bara baronens arm. Men — när sällskapet kom upp igen satt hertiginnan död i stolen. Hon hade skjutit sig mitt i hjärtat. Det var vår lyckta att det med kronprinsen sedan hände. Vår skandal drunknade i den stora riksskandalen. — Men varje höst vid det här svepet kommer baronen hit. Nu kan han snart inte betala så fin mat — men vi räknar det litet billigare. Gammal kund, förstår sig. Och så rör han förresten knappt maten. Det brukar bli kall fasan med sås pikant på kvällen. Vänd på bladet och titta på kvällsmatsdelen får ni se — där står det redan! Ser Ni — nu skålar han — som om hon sutte mitt emot! Jesus-marant-Josef, som om det inte funnes annat än fruntimmer här i världen! Det har väl hänt annat sen dess, skulle jag tro! Bevare oss Gud i himmelens tron. Jawohl Hochwürden — komme gleich!... Och gubben stultar iväg till en vördig pater från stiftet, som också avvikit från matsdelen och beställt »Backhändel». — Männe han också firar något minne? — I såfall inte så upprivande — att döma av den goda aptiten.

E. B. G.

CLARTÉ

Tidskrift för socialistisk kultur. Redaktion: förf. Bertil Almqvist, fil. kand. Leif Björk, fil. stud. Mauritz Konow, förf. Karin Boye, amanuens Alf Johansson.

Utkommer med 12 nummer per år. — Prenumerationsavg. för helt år kr. 3, för halvår 1.50. Lösnummer 25 öre.

Adr.: Clarté, Box 443, Stockholm. Postgirokonto 2873.

Landsbygden hem

Bland årets mera beaktansvärda motioner är den socialdemokratiska, undertecknad av hrr. Möller, Bårg, Sandler och Björns-son om undersökning av lantarbetarnas bostadsförhållanden. Motionärerna begära att Kungl. Maj:t måtte snarast möjligt för riksdagen framlägga förslag till åtgärder, dels för avhjälpande av nu rådande bristfälligheter, dels för tryggande i framtiden av en bättre ordning, bl. a. genom en med tillräckliga befogenheter utrustad bostadsinspektion på landsbygden.

Det är, som man väl kan förstå, allvarliga brister som motionärerna lägga fram i motiveringen. Denna stöder sig till stor del på resultatet av den undersökning, som med bidrag från stiftelsen Therese och J. Anderssons minne nyligen anordnats av professor Alfred Pettersson och doktor G. Stéenhoff, vidare på vissa undersökningar, som på initiativ av förste provinsialläkaren i Malmöhus län företagits genom länsstyrelsen, samt på en del andra mera lokala undersökningar.

Den förstnämnda undersökningen omfattar tio län med inalles sexton socknar: Malmöhus, Hallands, Bohus, Kronobergs, Skaraborgs, Östergötlands, Stockholms, Värmlands, Västernorrlands och Norrbottens län. Det är inte några uppbyggliga siffror man kommit till, fast uppgifterna naturligtvis växla. Enligt den poängtabell, som uppgjorts över lägenheternas värde i hygieniskt avseende, kunde högsta poängtalet, 35, bara tilldelas 1 procent av de undersökta bostäderna. Omkring 14,5 procent måste med största sannolikhet betraktas som betydligt undermåliga.

Vad är det då för slags fel som räknats med. Det är inte bara brist på bekvämlighetsanordningar, som t. ex. att förstuga fattas, så att man genom ytterdörren kommer direkt in i rummet, frånvaro av skafferi, garderob, källare och tvättstuga. Dessa brister äro ytterst vanliga, inte ens en fjärdedel av de undersökta hemmen hade alla dessa anordningar och i omkring 4,1 procent saknades de fullständigt. Det är heller inte bara frånvaron av vattenledning och eget avtråde som räknats som brist, fastän denna naturligtvis också är mycket ofta förekommande. Det är utrymme och uppvärmningsanordningar och ombonad överhuvudtaget, som undersökningen tagit hänsyn till.

Omkring en tredjedel av bostäderna betecknas som dragiga, kalla eller fuktiga. Utrymmet beräknat i golvyta och luftrymd var i förhållande till antalet personer i hemmet i många fall förfärande litet. Som exempel kan nämnas ett rum på 18 kvadratmeter, som ända tills i fjol beboddes av fem personer, varav hustrun själv var bröstsjuk och långa tider sängliggande.

Ett särskilt pinsamt kapitel är drängstugorna. Vad som än har synts i tidningarna då och då om ovärdiga lantarbetarebostäder, torde det ändå vara för de flesta överraskande och för samhället fruktansvärt genant att konstatera, hur stort antal av arbetarna inom den krävande och viktiga jordbruksnäringen, som ännu bo i närmaste samband med ladugård och svinhus, i mörka rum utan eldstad, med jord- eller stengolv, med låga fönster och utan förstuga. Betänkligt är också det förhållandet, som framgår av undersökningarna i vissa socknar, att de stora godsens långt ifrån att på detta område föregå med gott exempel, ofta äro de arbetsgivare, som allra sämst tillgodose sina arbetares rättmätiga anspråk på tillfredsställande bostäder.

Av de gjorda undersökningarna framgår emellertid att vissa förbättringar ha kunnat genomföras, mycket tack vare den opinion, som väckts genom enskilda eller föreningar. Den av Lunds studenters Clartésektion genom tidningen Arbetet förda kampanjen tycks

enligt motionärerna — ha haft en god verkan.

De åtgärder som professor Andersson och dr. Stéenhoff i den ovan omnämnda undersökningen påyrkat till förbättring av missförhållandena är främst införandet av byggnadsstadga för landsbygden samt en effektiv bostadsinspektion. I motionen påpekas även den lagstiftning som redan finns i Danmark (sedan 1922), angående förhållandet mellan tjänare och

(Forts. fr. sid. 1.)

en smula översikt av det läge, som betingar dagens tecken ur Sovjet-Rysslands historia.

Vi erinra som hastigast om de passerade skedena i denna historia: Först krigskommunismen 1918—1921, alltså samhörig med pågående inbördeskrig, som var sammanflätat med främmande invasioner från tre fronter. Krigskommunismen lade hänsynslöst hela produktionen och fördelningen av produkterna i den centrala ledningens händer — enskild företagsamhet och vinst var bannlyst. Men den fruktansvärda utarmningen förmådde Lenin till det stora medgivandet i den Nya Ekonomiska Politiken, »NEP», från 1921. NEP trängde hastigt fram och krigskommunismen gav vika. Enskild företagsamhet och vinst kunde åter av var man skådas i form av varureklam, skyltfönster och välklädda, mätta, förstaklassresande personer, s. k. nepmän.

För jordbruket gjordes en särskild lagstiftning. Krigskommunismen hade nationaliserat jorden och upplåtit den åt bönderna fördelad på ytterligt små lotter, som kunde anses knappa för en familj att reda sig på. Men avkastningen beslagtogs till mycket hög procent som avgäld för jordupplåtelsen — intill och utöver brukaren-bondens svältgräns — för att drunkna i städernas och den röda arméns bottenlösa hungersnöd. Bönderna svarade med sådd-strejk. NEP tillät nu upplåtelse av större jordlotter, på 8—16 tunnland, och dessutom möjlighet att under arrendeform samla än större områden på samma hand och därvid anställa lejd arbetskraft. Därtill gavs rättighet att sälja jordbruksprodukter i öppna marknaden med den ej obetydliga vinst som den öppna marknadens kristidspriser kunde ge. Så uppstod Kulakerna, de rika storbönderna, vars lantarbetare mestadels rekryterades från utarmade f. d. sovjetbönder. Kulakerna fyllde den gången ett nödvändigt ändamål: att producera såd i större skala för att fylla städernas och fabriksbefolkningens behov.

NEP betydde slutligen, men ej minst, ett förtvivlat försök att spränga världens blockad mot Sovjet, en desperat inbjudan till främmande kapital och företagsamhet att slå sig ned inom dess väldiga landmären, ett erbjudande av handelsavtal med Europas makter. — Vilka svindlande möjligheter för Europa!

1924 bragtes också ett handelsavtal med England i hamn — det var under Mac Donalds första regering — och ett större lån garanterades också. Men på denna ryska politik stupade hastigt Mac Donalds regering, och dess konservativa efterträdare bröt redan på hösten 1924 avtalet med Sovjet. Blockadens järnring var åter sluten — och Europa hade försuttit sitt ögonblick.

Fanns i Sovjet ännu något svagt hopp om hjälp ur en hopplös belägenhet, så släcktes det fullständigt med Arcos-överfallet i London på våren 1927. Sovjet var ställt mot väggen med det fruktansvärda alternativet: undergång eller framåtgång — men i så fall framåtgång byggd enbart på egna resurser. — Det senare alternativet blev gällande: från efteråret 1927 daterar sig det gigantiska företaget, som helt enkelt kallas Femårsplanen.

Femårsplanen innehåller tjugotals av sådana projekt, som Amerikanska brukar drömma om: världens största kraftstation, största pappersbruk, största bomullsfabrik, största fabrik för traktorer. Allt färdigt på kortast möjliga tid, med tip-top utrustning och arbetande med enbart inhemska råvaror av kol, järn, trä, olja etc. Och på samma fem år skall minst fjärdedelen av Sovjets jordbruksjord sammanföras i väldiga kooperativa komplex drivna i stor skala med maskiner. Därvid skall jordbrukets intensitet så drivas

upp, att det kan absorbera ett överskott på c:a 9 millioner arbetslösa. (Industrin har sin egen arbetslöshetskår på 1 million.)

Men vad Amerika sannolikt aldrig drömt om är byggandet av sådana jätteprojekt på en kapitalgrund, som från början var lika med 0.

Femårsplanen går sin bana fram, av allt att döma: kapital ackumulerar sig, anläggningarna växer, de kooperativa jordbrukskomplexen, Kolhos, som beräknades 1932 skola omfatta 25 proc. av Sovjets åkerjord, ha redan tagit i besittning 30 proc. därav.

Hur är detta möjligt? Det tycks vara som en mäktig våg, en slags ny revolution. Det är den som förklarar öppet krig mot kulaker, nepmän och efter allt att döma även mot den gamla religionens representanter.

En Ryssland-kännare, Michael Farbman, skrev nyligen i The new Leader: När jag sommaren 1929 kom åter till Ryssland — efter att då inte ha varit där sen

Smärtan

Ur Min Lyra av Edith Södergran
Lyckan har inga sånger, lyckan har inga tankar, lyckan har ingenting. Stöt till din lycka att hon går sönder, ty lyckan är ond. Lyckan kommer sakta med morgonens susning i sovande snår, lyckan glider undan i lätta molnbilder över djupblå djup, lyckan är fältet som sover i middagens glöd eller havets ändlösa vidd under baddet av lodräta strålar, lyckan är maktlös, hon sover och andas och vet av ingenting... Känner du smärtan? Hon är stark och stor med hemligt knutna nävar.

Känner du smärtan? Hon är hoppfullt leende med förgråt-na ögon.

Smärtan ger oss allt vad vi behöva — hon ger oss nycklarna till dödens rike, hon skjuter oss in genom porten, då vi ännu tveka. Smärtan döper barnen och vakar med modern och smider alla de gyllene bröllopsringarna.

Smärtan härskar över alla, hon slätar tänkarens panna, hon fäster smycket kring den åträdla kvinnans hals, hon står i dörren när mannen kommer ut från sin älskade. Vad är det ännu smärtan ger åt sina älsklingar?

Hon ger pärlor och blommor, hon ger sånger och drömmar, hon ger den enda kyssen som är verklig.

Hon ger oss våra sällsamma själar och besynnerliga tycken, kärlek, ensamhet och dödens ansikte.

1924 — fann jag mig till min stora förvåning i en fullständigt ny och outgrundlig atmosfär. Jag kunde först inte urskilja om den betydde revolution eller krig. Stämningen, tempot, vibrationerna, själva språket var typiskt för revolutionen — medan koncentrationen, intensiteten, den oerhörda anspänningen på alla punkter i en yttersta ansträngning återkallade stämningen från krigsåren. — Hur en plan till näringarnas rekonstruktion, även av så gigantiska mått som Femårsplanen, kan framkalla födelsen av en sådan stämning, fortsätter Farbman, är mer än jag kan förklara. Men kanske ligger förklaringen delvis däri, att kommunismens unga generation nu var vuxen och bara väntat på ett lösenord. Ovedersägligen spelar den nya generationen en betydande och mycket aktiv roll i det byggnadsarbete av fantastiska mått, där Sovjet-Ryssland av idag står — eller faller.

Men bolsjevikerna hävda med stolthet att från 1927 ha de gjort sin största tjänst mot Ryssland, som räddats från att bli en »koloni» för västerländskt kapital och västerländsk företagsamhet.

Tidevarvet

Till våra lösennummerköparens tjänst, från vilka vi ofta få mottaga förfrågningar om var Tidevarvet finns att köpa, följer härnedan en förteckning över de affärer i Stockholm, som föra Tidevarvet.

BLASIEHOLMEN.

Arsenalsgatan 1.
Arsenalsgatan 9.

NORRMALM.

Allm. Tidningskontoret.
Dag Nyh. Stureplan.
Centralstationen, bägge tidningskioskerna.
Vasagatan 12.
Upplandsgatan 2.
Upplandsgatan 10.
Upplandsgatan 50.
Birger Jarlsgatan 90.
Birger Jarlsgatan 127.
Ingemarsgatan 6.
Sveavägen 80.

Kungstensgatan 56.
Observatoriegatan 6.
S:t Eriksgatan 89.
S:t Eriksgatan 104.
Karlbergsvägen 52.
Birkagatan 9.
Dalagatan 48.
Odengatan 72.
Odengatan 63.
Vanadisvägen 2.
Jarlaplan, kiosken.
Regeringsgatan 77.
Brunkebergstorg 7.
Barnhusgatan 20.
Kiosken Folkets Hus
Fredsgatan 4.

ÖSTERMALM.

Nyrogatan 7.
Nyrogatan 28.
Artilleriegatan 51.
Scheelegatan 17.
Skepparegatan 7.
Storgatan 48.
Karlavägen 78.
Humlegårdsgatan 20.
Karlavägen 52—54.
Karlavägen 40.

KUNGSHOLMEN.

Bergsgatan 23.
Kungsholmstorg 14.
Fridhemsplan, kiosken.
Hantverkaregatan 8.

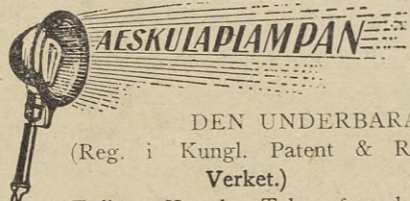
SÖDERMALM.

Slussplan 1—3.
Slussplan 9.
S:t Paulsgatan 6.
Mosebacketorg 16—18.
Folkungagatan 76.
Götgatan 40.
Folkungagatan 108.
Nytorgsgatan 24.
Åsögatan 54.
Erstagatan 22.
Norra Bantorget.
Drottningg.—Kungsgatan.
Erstagatan 26.
Skånegatan 55.
Södermannagatan 38.
Hornsgatan 28.
Hornsgatan 100.
Björngårdsgatan 8.
Högålidsgatan 48.
Vollmar Yxkullsgatan 10.
Långholmsgatan 22.

HOS TIDNINGSFÖRSÄLJARE

VID: Stureplan.
Norrmalsmtorg.
Odenplan.
Sveavägen—Tegner gatan

Den ÅKTA

DEN UNDERBARA
(Reg. i Kungl. Patent & Reg. Verket.)

Enligt Kungl. Telegrafstyrelsens Radiobyrå är Aeskulaplampa störningsfri.

Hör du mör, Aeskulaplampa gjorde oss verkligen gott, Du. Inga plågor mer! Underbart! Och pojken svåra tandvärk försvann på 5 minuter!

Tag nu av Dig Far, så börja vi behandlingen genast. Du blir säkert av med Din värk!

Ovan t. v.: Skön, frisk hy, ungdomligt utseende genom röd bestrålning.

Ovan t. h.: Violett bestrålning mot ryggvärk.

Svåra plågor i mellangärde och underliv kunna försvinna på få minuter.

Varning!

Den äkta lampen är försedd med stämplat enl. vidstående. (Lagligt skydd! Kungl. Patent & Reg. Verket.)

Dessutom är varje handtag försedd med vidstående skylt. Endast då är lampen äkta! Låt ej övertala Eder att taga något annat, som Ni ångrar, ty det finns plagiat, som äro till skada och ej till gagn. Observera detta nog! Det beror ej på om en efterrapning »ser likadan ut», utan det är andra egenskaper som spela roll. Finnes ej den äkta med alla vidstående stämplat, så tillskriv:

AESKULAPLAMPAN,
Malmö, Jörgen Ankersgat. 1, Tel. 75 08.

Till Firma AESKULAPLAMPAN i Malmö, Jörgen Ankersg. 1 a. Tel. 75 08.

Utan några som helst kostnader för mig låt mig veta närmare om den ÅKTA Aeskulaplampa.

Namn:

Bostadsadress:

Postadress:

(Var god skriv tydligt.) T

husbönder, som bl. a. innehåller vissa bestämmelser om de senares bostäder, och som tycks vara värd att beakta i samband med motionen.

Emellertid torde detta vara en sak som inte kan lösas enbart genom lagstiftning. Det fordras också insatser av enskilt initiativ och intresse.

LÖSDRIVALAGEN
i nya kläder

(Forts. fr. sid. 1.)

Erhåller fattigvårdsstyrelse, hälsovårdsnämnd, nykterhetsnämnd eller polismyndighet kännedom om fall av vanart, som avses i 3 par. (18—21-åringar) anmäles det ofördröjligen till barnavårdsnämnden.

Barnavårdsnämnd och skyddsnämnd må ock eljest, när anledning därtill föreligger, till handling upptaga å nämnden ankommande fråga om vidtagande av åtgärder enligt denna lag och kalla vederbörande till personlig inställelse inför nämnden eller någon av nämnden utsedd person för undergående av förhör. Utebliver han utan laga förfall hämtas han med polishandräkning.

Finner nu vederbörande nämnd att vanart föreligger (par. 12) tillhålls den felande först att föra ett ordentligt liv och erinras allvarligt om de påföljder han annars ådrager sig. Nämnden kan nu ställa honom under övervakning, bestämma vissa villkor därför, vara honom behjälplig med anskaffande av arbete och under tiden bereda honom husrum och uppehälle mot fullgörande av arbete. Den felande kan frivilligt få ingå på allmän arbetsanstalt under viss tid, minst 6 månader, högst 2 år.

Föreligger återfall i vanart och provas hjälpåtgärder inte kunna vidtagas och frivilligt ingående å allmän arbetsanstalt ej bör ifrågakomma, överlämnas ärendet till länsstyrelsens prövning, varjämte protokoll och handlingar översändas. Länsstyrelsen håller nu offentligt förhör. Rättegångsbiträde kan förordnas såvida ej länsstyrelsen finner det uppenbart onödigt. Föreligger återfall i vanart och hjälpåtgärder ej längre böra ifrågakomma, förordnar länsstyrelse om den felandes intagning å allmän arbetsanstalt på obestämd tid.

Länsstyrelsen kan medgiva villkorlig dom och då ställa honom under övervakning under en provtid av två år.

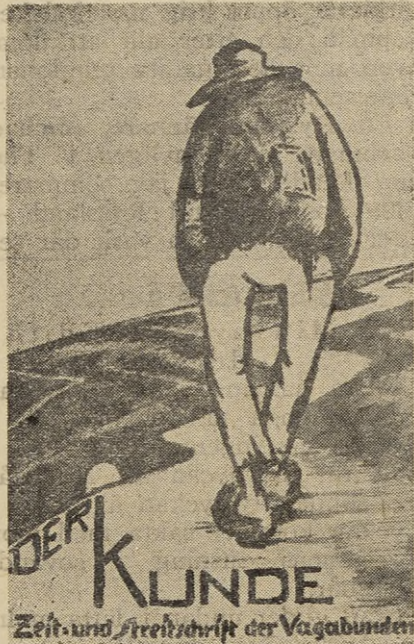
Arbetsanstalterna — försedda med ungdomsavdelningar — inrättas och bekostas av staten, (vilket särskilt bör observeras, då det med all sannolikhet kommer att öka lusten till tvångsåtgärdernas tillgripande.)

Den felande skall vistas å anstalt till dess grundad anledning föreligger att antaga, att han efter utskrivningen kommer att ärligen försörja sig.

Utskrivningen, som kan åtföljas av övervakning under högst två år, kan ej ske tidigare än efter ett år, ej heller senare än efter 3 år, såvida ej särskilda omständigheter föreligger, såsom att den felande förut varit intagen minst fyra gånger, att han sammanlagt i minst tio år varit intagen å allmän arbetsanstalt, att han med hänsyn till sin sinnesart samt sitt föregående liv och förhållande å anstalten måste antagas i händelse av utskrivning icke komma att ef-

ter förmåga ärligen försörja sig, eller är att anse såsom vådlig för annans säkerhet till person och egendom. De sålunda kvarhållna böra i regel intagas å särskild asylavdelning.

Inom anstalterna skola de intagna hållas till lämpligt arbete. Försökspermission med övervak-

DER KUNDE,
vagabondernas strids- och tidskrift
i Tyskland.

ning är tillåten. Vidare stadgas att hos uppsiktsmyndigheten skall föras ett för hela riket gemensamt centralregister angående dem, som blivit föremål för åtgärd, vare sig tvångsåtgärd eller hjälpåtgärd.

Landskrona och Svartsjö bibehållas och infogade i det blivande vårdssystemet, som ytterligare utbyggs med nya anstalter. Bona ingår även i systemet.

Vad kostnaderna beträffar läggas de i förslaget nästan uteslutande på staten. Anstaltsvården räknas till 3,50 per dag, vilket för en frekvens av 100 pr år gör 125,000 kr. årligen. Skyddsnämndskostnaderna beräknas till 40,000 kr. för hjälpåtgärderna och för beräknade 80 arbetsplatser bli kostnaderna 100,000 kr., anslag till hjälporganisationer 75,000 kronor. Allt i avrundade tal. Diverse andra kostnader uppskattas till 50,000 kr. Summa ungefär 400,000 kr. per år utöver de nu för tvångsarbetsanstalterna utgående kostnaderna.

Departementschefen finner det dyrt men oundvikligt. Han påminner om centralstyrelsens uträkning, att manliga tvångsarbetsare som fyllt 50 år, åsamkat det allmänna en sammanlagd genomsnittlig kostnad av 25,000 kr. per person. Kan man nu genom hjälpåtgärder, menar han, bryta utvecklingslinjen, tillrättaföra dem före 50 år, så förtjänar ju ändå samhället på saken. —

INGEN BÖRDA TYNGRE
än livets tomhet

Frälsningsarméns slum- och räddningsverksamhet firar nu sitt 40-årsjubileum. Det var i början av år 1890, som kommandör Hanna Ouchterlony tog initiativet till verksamheten i Sverige och det första lilla räddningshemmet upprättades vid Surbrunnsgatan i Stockholm. Strax efteråt öppnades den första slumstationen på Söder. Sedan har arbetet under ledning av sådana utomordentliga kvinnor som Hanna Ouchterlony Elisabet Liljegren, Alma Petri vidgats och gått framåt i olika riktningar.

Slummen har nu 35 slumstationer, ett 20-tal räddningshem, mödrabarn, barn- och kvinnohärbargen, pensionat och sommarhem för barn och gamla, dessutom stora barnkolonier samt ett mottagningshem med midnattsmission. I dessa hem ha — som den till 40-årsdagen utgivna lilla minnesskriften helt förtjusande uttrycker det — tusentals kvinnor fått tillfälle att reparera sina liv. De ha gått ut från hemmen som nya människor, sedan de genomgått bättringens trånga port.

Men de fyrtio åren ha inte bara medfört ett utvidgande av det helt visst tunga och självförsakande arbete, som slummen påtagit sig. Det är också en alldeles annan uppskattning, som numera från samhällets sida kommer dess arbete till del. Med ringaktning och misstro togs det i början emot. Kommendör Rich berättade på minnesfesten i Musikiska Akademien bl. a. ett exempel från den första föraktade tiden.

En gammal dam — kommandören använde verkligen i sin hövskhet beteckningen an old lady — hade upprepade gånger påträffats drucken på gatan. En dag omhändertogs hon av en slumsyster och fördes redlost berusad till slumstationen, där hon fick en god säng att sova i. Vid uppvaknandet i det snygga och hemtrevliga rummet med sol och blommor och rena gardiner frågade

Den gamla lösdrivarlagen har fått nya kläder, det är allt! Klasslag, könslag, i formen mildare, i sak strängare. Vi torde återkomma.

Redogörelsen kan dock ej avslutas utan att några ord nämnas om den tabell som är vidfogad i Bilaga D.

Den upptar antalet, under åren 1928 och 1929 enligt lagen av den 12 juni 1885 angående lösdrivars behandling, anhållna personer och den behandling de undergått. Man ser hur olika det förfarits i de olika länen. Kalmar, Gotland, Blekinge, visa ett fåtal anhållna, Örebro, Västmanland och Kopparberg däremot tresiffriga tal. Allt som allt röra sig siffrorna kring 8,000 per år för hela landet, sålunda något över 1 promille av hela landets befolkning. Men tabellen upplyser även om att i cirka 50 proc. föränledde ej anhållandet till någon åtgärd. De hade alltså klara papper.

Enskild varning ha 30 proc. erhållit. Officiell varning 12 proc. och tvångsarbete ha endast 4,5 proc. ådömts. Resten voro sjuka och överlämnades till fattigvården. Det upplyses t. o. m. i en not, att i staden Lindesberg, som står med mycket höga siffror anhållna, hade en hel del inställt sig självmant å polisstation för

den gamla damen förtjust och överraskad var hon befann sig. — På slumstationen. — Å, ge mig då genast mina kläder, så att jag fort kan komma härifrån. Om mina vänner finge veta att jag varit här skulle det alldeles förstöra mitt anseende.

Låt vara att det fortfarande finnes enskilda, som anse det för simpelt att låta rädda sig genom slummen. Som institution är den i alla fall erkänd och aktad och intet samhällslager är längre för förnämt att våga visa sin sympati med dess ansträngningar. Detta var påfallande vid 40-årsfesten, där det av slumofficerare och slumsystrar utförda programmet inramades av tal av sådana det höga samhällets representanter som överståthållare Elmquist och hovpredikanten Källander. Och många synnerligen representativa namn bland åhörarna.

Samarbete och samförstånd äro visserligen en styrka. Ändå måste man säga sig, att ett sådant världens erkännande innebär en fara för värje rörelse. Det är inte bara ödmjukhet, som fostras i svårigheter. Den hårda striden ger också hänförelse och den oerhörda spännkraft, på vilken historien visar så många exempel: hur gnistor som slagits mot förtryckets och motgångens klippa kunnat tända eldar, som framgången aldrig förmått.

Med detta vare icke sagt att inte slummen har tillräckliga bördor att bära. Man måste dock få konstatera en tendens, som i sin utveckling kan bli till skada istället för gagn, och som fordrar starka krafter till motstånd. Här kunna verkligen tillämpas Fredrika Bremers ord, som slummens nuvarande ledare, den intagande, duktiga och hängivna frukommendörslöjtnant Agnes Povlsen anförde vid högtidsfesten: Ingen börda är tyngre än livets tomhet.

C. H.

Råd och Rön

SOLEN - DEN STORA KRAFTKÄLLAN

glöder varmare i tropikerna än här och där med rikare flödet av sin kraft över väst- och östlandet. Under dessa flödet av solkraft mögnar cacao-bönan. Av den utskakade råvaran från de bästa planterna beredes

MAZETTI ÖGONCACAO

MAZETTI ÖGONCACAO

De äro de bästa medel

för svaga och överansträngda nerver samt sömnlöshet, skriver en entusiastisk kund angående Sanokapslarna. »Har varit mig till ovärderlig nytta, det bästa av allt vad jag provat», skriver en annan. — att jag, som är 76 år, sedan många år nästan dagligen tagit in en Sanokapsel samt befunnit och befinner mig väl, utan att besväras av åderförkalkning eller andra vanliga ålderdomskrämpor, trots en ansträngande tjänst —», skriva en kyrkoherde och teol. doktor.

Begär broschyr och intyg om Sanokapslarna, som äro just vad Ni behöver för att stärka nerver och krafter, återvinna och bevara ungdomligheten i sinne och rörelser.

A.-B. SANOKAPSLAR, Hålsingborg.

MOT HOSTA OCH HESHET

finnes intet så välgörande som att låta några Caruso-pastiller smälta på tunggan. Tusentals människor som lidit av hosta, heshet eller katarrer i andningsorganen ha med framgång använt dem.

CARUSO

är nutidens bästa pastiller

Mot hosta • Mot heshet • Mot alla baciller

CARUSO A/B, MALMÖ
Tel. 21 28, 24 47.

Drick

Ramlösa

Vårt lands enda naturligt alkaliska vatten

En trött husmor

stärkes och livas av

Järnmedlet IDOZAN

Skadar ej länderna. Färdigas av läkare. Fås å alla apotek.

GÖTEBORGS KEX

K.F:s HAVREGRYN I PAKET

ETT IDEALISKT FÖDOÄMNE FÖR DET UPPVÄXANDE SLÄKTET TACK VARE DERAS ALLSIDIGA NÄRINGSVÄRDE

45 ÖRE PR 1/2 PAKET